

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Майбутні психологи-практики ще в період навчання у вищому навчальному закладі повинні займатися формуванням своєї професійної майстерності та здійснювати роботу щодо самовдосконалення.

Актуальність нашого дослідження визначається ставленням фахівця-професіонала до його майбутньої діяльності з позиції психологічної готовності, з одного боку, і малою ефективністю його підготовки в системі вищої професійної освіти, з іншого.

Основними характеристиками психологічної готовності особистості до діяльності є: психологічні властивості особистості, її психічні особливості і моральні якості, що є основою установки майбутнього фахівця на усвідомлення функцій психологічної праці, професійної позиції, оптимальних способів діяльності, співвіднесення своїх здібностей з можливостями. Зауважено, що зміст психологічної готовності складають інтегральні характеристики особистості, що включають в себе інтелектуальні, емоційні і вольові властивості, професійно-моральні переконання, потреби, звички, знання, вміння і навички, здібності, а також співвідношення об'єктивних та суб'єктивних факторів формування високого рівня психологічної готовності [1].

У процесі магістерської підготовки майбутнього викладача до професійної діяльності його професійне становлення якомога повніше має співпадати з логікою його суб'єктного розвитку й базуватися на систематичному використанні педагогічних задач у навчальному процесі.

Підготовка магістра як майбутнього викладача до професійної діяльності є складним процесом, який став об'єктом багатьох наукових досліджень у філософії, психології, педагогіці. Потрібно відзначити фундаментальні дослідження Н. Кузьміної, О. Щербакова, присвячені проблемам підготовки майбутнього викладача до професійної діяльності. Питання загальнопедагогічної підготовки знайшли висвітлення у працях сучасних педагогів: О. Абдуліної, Ю. Карпова, Н. Тализіної, а також психологів С. Максименко та ін. Особливості професійної підготовки викладача початкової школи розкриті у дослідженнях А. Алексюка, І. Зязюна та ін. Однак педагогічна підготовка потребує подальшого детального обґрунтування і аналізу, оскільки окремі її аспекти залишаються недостатньо вивченими. Теоретичні засади дослідження становлять наукові доробки щодо структури педагогічної діяльності та специфіки професійної праці викладача (О. Абдуліна, О. Виговська, Ю. Карпов та ін.).

Результати наукових досліджень, що присвячені загальним питанням готовності особистості до професійної діяльності (Б. Теплов, В. Ягупов). Професійна підготовка майбутнього фахівця у вищій школі здійснюється під час вивчення дисциплін професійної та практичної підготовки, а також під час проходження асистентської практики. Практика студентів у цілісному навчально-виховному процесі спрямована на оволодіння різноманітними видами професійної діяльності, отримання особистого досвіду роботи у різних професійних ролях та самовдосконалення у професійній майстерності.

У започаткованому дослідженні розглянуто фахову готовність магістрантів до педагогічної діяльності як цілісне стійке утворення, що є передумовою організації ефективного процесу викладання вузівських дисциплін і результатом професійно-педагогічної підготовки магістранта. Провідна роль у формуванні особистісно-професійної якості, що розглядається в дослідженні, належить вищій школі.

Структуру професійної готовності студентів-магістрів до педагогічної діяльності відбиває взаємодія таких її компонентів, як мотиваційний, змістово-процесуальний та рефлексивний. Вивчаючи проблеми формування професійної готовності магістрантів, науковці віддають перевагу системно-структурному підходу, за яким система формування професійної готовності є складовою частиною дидактичної системи вищого навчального закладу. Схематично змістовно-процесуальний компонент може бути розділено на чотири блоки-підсистеми за фаховими знаннями і навичками, важливими для майбутніх викладачів ВНЗ [3].

Усі блоки знань та умінь викладача ВНЗ нерозривно пов'язані між собою і складають основу його професійної діяльності. До рефлексивного компонента готовності майбутнього викладача ВНЗ віднесено комплекс умінь і навичок, спрямованих на самовдосконалення та забезпечення творчого характеру процесу викладання фахових дисциплін. Науковці психолого-педагогічного напрямку тлумачать термін "рефлексія" як осмислення індивідом соціальних реалій у процесі соціалізації та на основі життєвого досвіду, а також механізму самопізнання внутрішніх станів.

Література:

1. Барбіна Є.С. Педагогічна майстерність у системі професійної підготовки учителя-вихователя-викладача // Матеріали Всеукр. науково-практичн. конф. – К.: НПУ, 2005. – С. 22-27.
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. Посібник / І.Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
3. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навчальний посібник / Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базидевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вищ. шк., 2006. – 606 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>